

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

PROJEKAT ZA UNAPREĐENJE JAVNIH NABAVKI

POSEBNI POSTUPCI JAVNIH NABAVKI I MONITORING NAD PRIMENOM PROPISA O JAVNIM NABAVKAMA

BLAŽENKA STOJANOVIĆ

MART – MAJ 2024

- Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti
- Sektorske delatnosti
- Ponude koje obuhvataju proizvode poreklom iz trećih država i odnosi s tim državama
- Kancelarija za javne nabavke
- Portal javnih nabavki
- Osposobljavanje i usavršavanje za obavljanje poslova javnih nabavki

I. Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti (I)

- U članu 164. ZJN ne ograničava i ne određuje unapred **krug naručioca koji mogu da sprovode javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti**, već to može biti **svaki naručilac, ukoliko ima potrebu za sledećim javnim nabavkama**:
 - 1) vojne opreme, uključujući i bilo koji njen sastavni deo, komponentu ili sklop;
 - 2) bezbednosno osetljive opreme, uključujući i bilo koji njen sastavni deo, komponentu ili sklop;
 - 3) dobara, usluga ili radova direktno povezanih sa opremom navedenom pod 1) i 2) u toku bilo kojeg perioda ili čitavog njenog životnog veka;
 - 4) usluga i radova isključivo za vojne namene;
 - 5) bezbednosno osetljivih radova i bezbednosno osetljivih usluga.

I. Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti (2)

- U Prilogu 2. ZJN, u delu I. naveden je **spisak vojne opreme koju nabavljaju javni naručioc i u oblasti odbrane.**
- U Prilogu 2. ZJN, u delu II. naveden je **spisak dobara koje nabavljaju javni naručioc i u oblasti odbrane.**
- Na osnovu člana 164. stav 2. ZJN, Vlada je donela **Uredbu o javnim nabavkama u oblasti odbrane i bezbednosti** („Službeni glasnik RS“, br. 93/20) kojom se **uređuju vrste postupaka javnih nabavki u oblasti odbrane i bezbednosti, uslovi i način njihovog sprovođenja, kao i komunikacija u postupcima javnih nabavki.**
- **Sastavni deo Uredbe čine Prilog 1 – Spisak usluga (1.A – Spisak usluga i 1.B – Spisak usluga) i Prilog 2 – Sadržina oglasa o javnoj nabavci u oblasti odbrane i bezbednosti (2.A – Prethodno informativno obaveštenje – 2.B – Javni poziv i 2.V – Obaveštenje o dodeli ugovora, obustavi postupka ili poništenju postupka).**
- **Naručioc i imaju pravo da sprovode postupke javnih nabavki u oblasti odbrane i bezbednosti za nabavku propisanih dobara, radova ili usluga čija je procenjena vrednost jednaka ili veća od pragova utvrđenih ZJN i koje su označene određenim stepenom tajnosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka, osim postupaka nabavki za posebne izuzetke u oblasti odbrane i bezbednosti utvrđene ZJN.**
- **Komunikacija i razmena podataka (član 3) između naručioca i privrednih subjekata u postupku javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti vrši putem pošte, kurirske službe, neposredno i elektronskim putem – slanjem elektronske pošte.**

I. Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti (3)

- **Komunikacija i razmena podataka se obavezno vrši elektronskim sredstvima na Portalu javnih nabavki za:**
 - 1) sastavljanje i slanje na objavljivanje oglasa o javnoj nabavci i njihovih izmena i dopuna;
 - 2) objavljivanje odluka koje je naručilac dužan da objavi na Portalu javnih nabavki u skladu sa Uredbom.
- **Izuzetno, kada se za to ostvare tehnički uslovi, naručilac može da odredi da se u pojedinom postupku javne nabavke komunikacija i razmena podataka u potpunosti vrši elektronskim sredstvima na Portalu javnih nabavki.**
- Ukoliko se komunikacija i razmena podataka vrši elektronskim sredstvima na Portalu javnih nabavki primenjuju se odredbe ZJN i Uputstva za korišćenje Portala javnih nabavki.
- **Ako je naručilac ili privredni subjekt dostavio dokument iz postupka javne nabavke elektronskom poštom, smatraće se da je dokument primljen danom slanja.**

I. Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti (4)

- Posebno je uređena **zaštita tajnih podataka tokom postupka javne nabavke** (član 4).
- **Tajni podatak** je definisan kao podatak od interesa za Republiku Srbiju koji je zakonom, drugim propisom ili odlukom nadležnog organa donetom u skladu sa zakonom, određen i označen određenim stepenom tajnosti (član 2. stav 1. tačka 1) Uredbe).
- **Kada naručilac tokom postupka javne nabavke namerava da privrednim subjektima stavi na raspolaganje tajne podatke**, obavezan je da **odredi zahteve koje privredni subjekti moraju da ispune u cilju zaštite tajnih podataka** u skladu sa posebnim propisima kojima se uređuje zaštita tajnosti podataka.
- Na isti način je dužan da postupa i **ponuđač kojem je dodeljen ugovor o javnoj nabavci** kada pri zaključenju ugovora sa podizvođačem stavlja na raspolaganje tajne podatke.
- **Ukoliko bi objavljivanje pojedinih podataka iz odluke o dodeli ugovora o javnoj nabavci ili okvirnog sporazuma bilo protivno odredbama ŽJN ili na drugi način bilo protivno opštem interesu, posebno interesima odbrane ili bezbednosti, ako bi nanelo štetu opravdanim poslovnim interesima određenog privrednog subjekta ili bi moglo da dovede do povrede konkurencije na tržištu, ti podaci iz odluke neće se objaviti.**

I. Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti (5)

- U delu II. Uredbe uređeni su **postupci javnih nabavki u oblasti odbrane i bezbednosti (vrste postupaka javnih nabavki relevantnih za ovu oblast i uslovi za njihovo sprovođenje).**
- **Po pravilu, dodelu ugovora o javnoj nabavci naručilac vrši u restriktivnom postupku ili pregovaračkom postupku sa objavljivanjem javnog poziva, a može i u drugim postupcima javne nabavke ako su za to ispunjeni propisani uslovi.**
- Pored toga, utvrđeno je da **naručilac može da rezerviše pravo učešća u postupku javnih nabavki** u skladu sa članom 37. ZJN (st. 1–3).
- Na **nabavku usluga iz Priloga I.B** primenjuju se odredbe Uredbe.
- **U oblasti odbrane i bezbednosti sprovode se sledeći postupci javnih nabavki:**
 - 1) **restriktivni postupak** (član 6) – u ovom postupku naručilac je obavezan da nakon objavljivanja javnog poziva stavi na raspolaganje i dodatnu dokumentaciju, ako je to potrebno za pripremu prijave. Ukoliko dodatna dokumentacija nije dostupna na Portalu javnih nabavki, u javnom pozivu navodi se način na koji se dokumentacija može preuzeti.
- Pored toga, naručilac je obavezan da u postupku otvaranja prijave i ponuda isključi javnost ako je to potrebno radi zaštite podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu u smislu zakona kojim se uređuje zaštita poslovne tajne ili predstavljaju tajne podatke u smislu zakona kojim se uređuje tajnost podataka;

I. Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti (6)

2) **pregovarački postupak sa objavljivanjem javnog poziva** (član 7) – u ovom postupku naručilac ima obavezu da objavi javni poziv.

- U postupku otvaranja prijava, početnih, svih sledećih i konačnih ponuda naručilac će isključiti javnost ako je to potrebno radi zaštite podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu u smislu zakona kojim se uređuje zaštita poslovne tajne ili predstavljaju tajne podatke u smislu zakona kojim se uređuje tajnost podataka;
- Na pitanja sprovođenja ovog postupka koja nisu uređena Uredbom shodno se primenjuju odgovarajuće odredbe ZJN.

3) **konkurentni dijalog** (član 8) – naručilac može da koristi konkurentni dijalog u slučaju kada je predmet javne nabavke naročito složen, tako da se ugovor o javnoj nabavci ili okvirni sporazum ne može zaključiti primenom restriktivnog postupka ili pregovaračkog postupka sa objavljivanjem javnog poziva.

- Naručilac koji namerava da zaključi ugovor o javnoj nabavci ili okvirni sporazum u konkurentnom dijalogu obavezan je da objavi javni poziv.
- U postupku otvaranja prijava, rešenja i konačnih ponuda naručilac će isključiti javnost ako je to potrebno radi zaštite podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu u smislu zakona kojim se uređuje zaštita poslovne tajne ili predstavljaju tajne podatke u smislu zakona kojim se uređuje tajnost podataka.

I. Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti (7)

- 4) **pregovarački postupak bez objavljivanja javnog poziva** (član 9) – ovaj postupak naručilac može da sprovodi za nabavku dobara, usluga ili radova ako samo određeni privredni subjekt može da isporuči dobra, pruži usluge ili izvede radove, zbog bilo kojeg od sledećih razloga: (1) nepostojanje konkurencije iz tehničkih razloga; (2) zbog zaštite ekskluzivnih prava, uključujući prava intelektualne svojine; (3) ako su ponuđači ujedno i proizvođači, pružaoci usluga ili izvođači radova od značaja za odbranu i bezbednost Republike Srbije i proizvode dobra, pružaju usluge i izvode radove po standardima ili propisima o kvalitetu proizvoda u oblasti odbrane i bezbednosti.
- Uredbom su propisana dobra, usluge i radovi za čiju nabavku naručilac može da sprovodi pregovarački postupak bez objavljivanja javnog poziva.

I. Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti (8)

- Naručilac je dužan da na Portalu javnih nabavki **objavi obaveštenje o sprovođenju pregovaračkog poziva bez objavljivanja javnog poziva**, čija je sadržina navedena u Prilogu 4. Deo G ZJN.
- Naručilac koji namerava da zaključi ugovor o javnoj nabavci ili okvirni sporazum u pregovaračkom postupku bez objavljivanja javnog poziva **dužan je da u pisanoj formi uputi poziv na podnošenje početnih ponuda jednom ili ako je moguće, većem broju privrednih subjekata.**
- Naručilac je **dužan da uz poziv dostavi konkursnu dokumentaciju** u kojoj određuje kriterijume za kvalitativni izbor privrednog subjekta i kriterijume za dodelu ugovora, predmet nabavke sa opisom potreba i zahtevanih karakteristika dobara, usluga ili radova, uz navođenje koji elementi opisa potreba i zahtevanih karakteristika dobara, usluga ili radova predstavljaju minimalne zahteve koje sve ponude treba da ispune, kao i elemente ugovora o kojima će pregovarati i način pregovaranja.
- **Početnu ponudu mogu da podnesu samo oni privredni subjekti kojima je naručilac uputio poziv.**
- **Naručilac pregovara o početnim i svim sledećim ponudama sa ponuđačima** da bi poboljšali njihovu sadržinu, osim u slučaju konačne ponude.
- O minimalnim zahtevima iz konkursne dokumentacije ne može da se pregovara.

I. Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti (9)

- Naručilac je **dužan da tokom pregovora obezbedi jednako postupanje prema svim ponuđačima** i ne može da pruža informacije na diskriminatorски način koje bi pojedini ponuđači mogli da koriste na štetu drugih.
- **Izuzetno**, ugovor o javnoj nabavci može da se dodeli bez pregovaranja, na osnovu početnih ponuda, ako je takva mogućnost bila predviđena u pozivu.
- Naručilac je dužan da vodi **zapisnik o pregovaranju**.
- Naručilac je **dužan da ponuđače obavesti o završetku pregovora i da odredi jedinstveni rok za podnošenje konačnih ponuda**.
- U postupku otvaranja početnih, svih sledećih i konačnih ponuda naručilac će **isključiti javnost ako je to potrebno radi zaštite podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu** u smislu zakona kojim se uređuje zaštita poslovne tajne ili predstavljaju **tajne podatke** u smislu zakona kojim se uređuje tajnost podataka.
- Naručilac je **dužan da proveri da li su konačne ponude u skladu s minimalnim zahtevima** koji su navedeni u konkursnoj dokumentaciji, **oceni konačne ponude i dodeli ugovor o javnoj nabavci** na osnovu kriterijuma za dodelu ugovora.
- **Odluku o dodeli ugovora, odnosno o obustavi postupka javne nabavke naručilac šalje svim ponuđačima koji učestvuju u postupku.**

I. Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti (I0)

- Naručilac koji namerava da zaključi **ugovor o javnoj nabavci ili okvirni sporazum za nabavku usluga iz Priloga I.B Uredbe** dužan je da u pisanoj formi uputi poziv za podnošenje ponuda određenom broju privrednih subjekata.
- **Broj privrednih subjekata** ne može biti manji od tri osim ako to ne zahteva priroda usluge o kojoj se radi, uključujući i nivo konkurencije u tom sektoru.
- **Poziv za podnošenje ponuda** naručilac upućuje na način koji omogućava da se dokaže, ako je potrebno, da je poziv primljen od strane privrednog subjekta.
- Odmah nakon isteka roka za podnošenje ponuda naručilac otvara **blagovremeno podnete ponude**.
- U postupku otvaranja ponuda naručilac će **isključiti javnost** ako je to potrebno radi zaštite podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu u smislu zakona kojim se uređuje zaštita poslovne tajne ili predstavljaju tajne podatke u smislu zakona kojim se uređuje tajnost podataka.

I. Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti (II)

- **Naručilac je dužan da proveri da li su ponude u skladu sa zahtevima koji su navedeni u pozivu, oceni ponude i dodeli ugovor o javnoj nabavci na osnovu kriterijuma za dodelu ugovora.**
- **Odluku o dodeli ugovora** naručilac šalje svim ponuđačima koji učestvuju u postupku i objavljuje je na Portalu javnih nabavki.
- **Naručilac ne može da zaključi ugovor o javnoj nabavci**, odnosno okvirni sporazum pre isteka roka od deset dana od dana prijema odluke o dodeli ugovora, osim ako je podneta samo jedna ponuda, koja je prihvatljiva (član II).
- **Okvirni sporazum** ne može da traje duže od sedam godina, osim u posebno opravdanim slučajevima koji su u vezi sa predmetom javne nabavke, koji se utvrđuju uzimajući u obzir očekivani vek trajanja bilo kog isporučenog proizvoda, instalacija ili sistema i tehničke teškoće koje bi promena privrednog subjekta mogla izazvati, koje naručilac mora da obrazloži u javnom pozivu (član I2).

I. Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti (12)

- U delu III. Uredbe uređeni su **uslovi i način sprovođenja postupka javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti.**
- **Rokovi za podnošenje prijave i ponuda** određuju se na način koji omogućava da se utvrdi tačan datum i vreme do kojeg prijave ili ponude mogu da se podnesu blagovremeno.
- Takođe, ustanovljena je **obaveza naručioca da odredi primerene rokove**, posebno uzimajući u obzir složenost predmeta nabavke i vreme potrebno za pripremu prijave i ponuda, a poštujući minimalne rokove utvrđene Uredbom (čl. 13 i 14).
- U čl. 15 -18. Uredbe **propisane su vrste, sadržina i način objavljivanja oglasa o javnoj nabavci u oblasti odbrane i bezbednosti, i to za:**
 - 1) javni poziv;
 - 2) prethodno informativno obaveštenje;
 - 3) obaveštenje o dodeli ugovora, obustavi postupka ili poništenju postupka;
 - 4) obaveštenje na profilu naručioca;
 - 5) obaveštenje o sprovođenju pregovaračkog postupka bez objavljivanja javnog poziva;
 - 6) obaveštenje za dobrovoljnu prethodnu transparentnost;
 - 7) ispravka – obaveštenje o izmenama ili dodatnim informacijama;
 - 8) obaveštenje o podnetom zahtevu za zaštitu prava.

I. Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti (I3)

- Naručilac donosi **godišnji plan javnih nabavki** u oblasti odbrane i bezbednosti, u skladu sa elementima propisanim ZJN i dostavlja ga Vladi u roku od deset dana od dana donošenja.
- Naručilac donosi **odluku o sprovođenju postupka javne nabavke** koja naročito sadrži podatke o predmetu javne nabavke, vrsti postupka i procenjenoj vrednosti javne nabavke ukupno i za svaku partiju posebno, kao i podatke o sastavu komisije za javnu nabavku, odnosno licu koje sprovodi postupak javne nabavke.
- U slučaju primene konkurentnog dijaloga, pregovaračkog postupka bez objavljivanja javnog poziva i nabavke usluga iz Priloga I.B, u odluci naručilac navodi i razloge za primenu tog postupka.
- **Postupak javne nabavke smatra se pokrenutim slanjem na objavljivanje javnog poziva, osim u slučaju pregovaračkog postupka bez objavljivanja javnog poziva i nabavke usluga iz Priloga I.B, u kom slučaju se postupak smatra pokrenutim danom slanja poziva za podnošenje ponuda, odnosno početnih ponuda (član 19).**

I. Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti (I4)

- U članu 20. određen je **minimalni broj kandidata**.
- U **restriktivnom postupku, pregovaračkom postupku sa objavljivanjem javnog poziva i konkurentnom dijalogu** naručilac može da **ograniči broj kandidata** koje će pozvati da podnesu ponude ili da učestvuju u dijalogu, u skladu sa ZJN.
- Ako je **broj kandidata koji ispunjavaju kriterijume za kvalitativni izbor privrednog subjekta manji od minimalnog broja koji je naveden u javnom pozivu**, naručilac **može obustaviti postupak** ukoliko smatra da konkurencija nije obezbeđena u dovoljnoj meri.
- Ako **naručilac nakon što je obustavio postupak ponovo objavi javni poziv** dužan je da uputi poziv na podnošenje ponuda ili na učešće u dijalogu kandidatima koji su odabrani u prethodno obustavljenom postupku, kao i kandidatima koji su odabrani nakon ponovljenog javnog poziva.

I. Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti (I5)

- U članu 21. regulisani su **poziv odabranim kandidatima i konkursna dokumentacija**
- Naručilac je dužan da **istovremeno u pisanoj formi pozove sve odabrane kandidate da u drugoj fazi restriktivnog postupka i pregovaračkog postupka sa objavljivanjem javnog poziva podnesu svoje ponude ili da, u slučaju konkurentnog dijaloga, učestvuju u dijalogu, vodeći računa da ne otkriva informacije o ostalim kandidatima.**
- Naručilac **uz poziv dostavlja konkursnu dokumentaciju ili opisnu dokumentaciju i ako je potrebno, dodatnu dokumentaciju.**
- **Izuzetno**, ako je obezbeđen besplatan, neograničen i nesmetan direktan pristup konkursnoj dokumentaciji ili opisnoj dokumentaciji elektronskim sredstvima na Portalu javnih nabavki, u pozivu se navodi mesto na Portalu javnih nabavki na kojem je ta dokumentacija dostupna.

I. Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti (16)

- Privredni subjekt može u pisanoj formi da traži od naručioca dodatne informacije ili pojašnjenja u vezi sa dokumentacijom o nabavci, pri čemu može da ukaže naručiocu ukoliko smatra da postoje nedostaci ili nepravilnosti u dokumentaciji o nabavci u rokovima propisanim Uredbom.
- Ako je zahtev podnet blagovremeno naručilac u pisanoj formi dodatne informacije i pojašnjenja dostavlja pozvanim kandidatima bez navođenja podataka o podnosiocu zahteva u rokovima propisanim Uredbom.
- Takođe, propisana je **obavezna sadržina poziva za podnošenje ponude**.
- U slučaju **konkurentnog dijaloga**, informacije se ne navode u pozivu na učešće u dijalogu već se navode u pozivu za podnošenje ponuda.
- U članu 22. uređene su **tehničke specifikacije**.
- Tehničke specifikacije se **određuju uz poštovanje obaveznih nacionalnih tehničkih pravila, uključujući pravila vezana za bezbednost proizvoda ili tehničkih zahteva koje Republika Srbija mora da ispuni prema međunarodnim sporazumima iz oblasti standardizacije, na jedan od načina propisanih Uredbom** .

I. Javne nabavke u oblasti odbrane i bezbednosti (17)

- U delu IV. Uredbe uređeni su **kriterijumi za kvalitativni izbor privrednih subjekata**.
- **Povodom osnova za isključenje**, utvrđena je obaveza naručioca da isključi privrednog subjekta iz postupka javne nabavke ako postoji neki od osnova za isključenje predviđenih u čl. 111–113. ZJN, kao i ako je utvrđeno na osnovu bilo kojeg dokaza, uključujući i zaštićene izvore podataka, da ne poseduje pouzdanost neophodnu da bi se isključili rizici po bezbednost RS, koja je nastala kao posledica događaja koji se desio u periodu od prethodnih pet godina od dana isteka roka za podnošenje ponuda, odnosno prijava (član 23).
- **Dokazivanje ispunjenosti kriterijuma za kvalitativni izbor privrednog subjekta u postupku javne nabavke** sprovodi se u skladu sa čl. 118–130. ZJN i pravilima utvrđenim Uredbom.
- **Naručilac je obavezan da u dokumentaciji o nabavci odredi da li privredni subjekt može da dostavi izjavu o ispunjenosti kriterijuma za kvalitativni izbor privrednog subjekta**.
- Ako je naručilac na navedeni način omogućio dostavljanje izjave o ispunjenosti kriterijuma za kvalitativni izbor privrednog subjekta, ona se podnosi istim sredstvima komunikacije kojima se podnosi prijava ili ponuda (član 24).
- Takođe, propisani su **dodatni dokazi za tehnički i stručni kapacitet i posebni uslovi za izvršenje ugovora** (naročito se odnose na zaštitu tajnih podataka tokom izvršenja ugovora, na sigurnost snabdevanja, na podizvođače ili na socijalne aspekte i aspekte u vezi sa životnom sredinom) (čl. 25 - 37).

II. Sektorske delatnosti (I)

- ZJN posebno reguliše **sektorske delatnosti** (čl. 165–175).
- Razlog posebnog regulisanja za navedene oblasti je, između ostaloga, **potreba da načela i pravila propisana ZJN primenjuju i drugi subjekti, koji bi po opštim pravilima bili isključeni od primene ovog zakona imajući u vidu da veliki broj privrednih subjekata koji posluju u navedenim oblastima nisu naručioc**. Reč je najčešće o privatnim privrednim subjektima, posebno u zemljama EU.
- Pri tome, treba imati u vidu da **takvi privredni subjekti ne obavljaju svoju delatnost na tržištu, već da su im od strane država najčešće dodeljena isključiva prava**.
- U tom smislu, države regulacijom ovih delatnosti žele, s jedne strane da zadrže određen uticaj na poslovanje relevantnih privrednih subjekata, ali, s druge strane, i da njihovo poslovanje učine efikasnijim i delotvornijim.
- Posebna pravila propisana za javne nabavke za sektorske oblasti predstavljaju odstupanje od opštih pravila ZJN, a na sva pitanja koja nisu posebno regulisana, primenjuju se opšta pravila ZJN.

II. Sektorske delatnosti (2)

- **Sektorske delatnosti obuhvataju:**

1) **Delatnosti u oblasti gasa i toplotne energije** (član 165) - obezbeđivanje ili upravljanje radom fiksnih mreža u cilju pružanja usluga javnosti u vezi sa proizvodnjom, transportom ili distribucijom gasa ili toplotne energije, kao i snabdevanje tih mreža gasom ili toplotnom energijom.

- **Navedeno određenje ne odnosi se na snabdevanje gasom ili toplotnom energijom fiksnih mreža, namenjenih za pružanje usluga javnosti, od strane sektorskog naručioca – privrednih društava koja obavljaju sektorsku delatnost nad kojima javni naručilac može imati, direktno ili indirektno, preovlađujući uticaj na osnovu svojine, finansijskog udela ili pravila na osnovu kojih je organizovano i drugih subjekata koji obavljaju sektorsku delatnost na osnovu isključivih ili posebnih prava ako su ispunjeni svi sledeći uslovi:**

(1) proizvodnja gasa ili toplotne energije od strane tog naručioca je nužna posledica obavljanja delatnosti koja nije jedna od delatnosti koje su određene kao delatnosti u oblasti gasa i toplotne energije u smislu stava 1. ovog člana ili drugih delatnosti u oblastima električne energije, vodoprivrede i usluga prevoza;

(2) jedini cilj snabdevanja javne mreže je ekonomska eksploatacija te proizvodnje i iznosi najviše 20% prihoda tog naručioca, na osnovu proseka za prethodne tri godine, uključujući i tekuću godinu.

II. Sektorske delatnosti (3)

2) **Delatnosti u oblasti električne energije** – (član 166) obezbeđivanje ili upravljanje radom fiksnih mreža u cilju pružanja usluga javnosti u vezi sa proizvodnjom, prenosom ili distribucijom električne energije, kao i snabdevanje tih mreža električnom energijom.

- **Navedeno se ne odnosi na snabdevanje električnom energijom fiksnih mreža, namenjenih za pružanje usluga javnosti od strane sektorskog naručioca – privrednih društava koja obavljaju sektorsku delatnost nad kojima javni naručilac može imati, direktno ili indirektno, preovlađujući uticaj na osnovu svojine, finansijskog udela ili pravila na osnovu kojih je organizovano i drugih subjekata koji obavljaju sektorsku delatnost na osnovu isključivih ili posebnih prava, ako su ispunjeni svi sledeći uslovi:**

(1) proizvodnja električne energije od strane tog naručioca obavlja se jer je potrošnja električne energije neophodna radi obavljanja delatnosti koja nije jedna od delatnosti koje su određene kao delatnosti u oblasti električne energije i drugih delatnosti u oblastima gasa i toplotne energije, vodoprivrede i usluga prevoza (čl. 165, 167. i 168. ZJN);

(2) snabdevanje javne mreže zavisi samo od sopstvene potrošnje tog naručioca i ne prelazi 30% ukupne proizvodnje energije tog naručioca, na osnovu proseka za prethodne tri godine, uključujući i tekuću godinu.

II. Sektorske delatnosti (4)

3) **Delatnosti u oblasti vodoprivrede** – (član 167) obezbeđivanje ili upravljanje radom fiksnih mreža u cilju pružanja usluga javnosti u vezi sa proizvodnjom, transportom ili distribucijom vode za piće, kao i snabdevanje tih mreža vodom za piće.

- **Odredbe ZJN koje se odnose na sektorske naručioce primenjuju se na ugovore ili konkurse za dizajn koje dodeljuju ili organizuju naručiocima koji obavljaju neku od prethodno navedenih delatnosti u oblasti vodoprivrede i koji su povezani sa nekom od sledećih delatnosti:**

(1) projekti hidrauličnog inženjerstva, navodnjavanje ili odvodnjavanje zemljišta, pod uslovom da količina vode koja bi trebalo da se koristi za snabdevanje vodom za piće predstavlja više od 20% ukupne količine vode koja se dobija iz tih projekata ili instalacija za navodnjavanje ili odvodnjavanje;

(2) odlaganje ili prerada otpadnih voda.

II. Sektorske delatnosti (5)

- Prethodno navedeno se ne odnosi na snabdevanje vodom za piće fiksnih mreža, namenjenih za pružanje usluga javnosti, od strane sektorskog naručioca – privrednih društava koja obavljaju sektorsku delatnost nad kojima javni naručilac može imati, direktno ili indirektno, preovlađujući uticaj na osnovu svojine, finansijskog udela ili pravila na osnovu kojih je organizovano i drugih subjekata koji obavljaju sektorsku delatnost na osnovu isključivih ili posebnih prava, ako su ispunjeni svi sledeći uslovi:

(1) proizvodnja vode za piće od strane tog naručioca obavlja se jer je potrošnja vode za piće neophodna radi obavljanja delatnosti koja nije jedna od delatnosti koja nije jedna od delatnosti koje su određene kao delatnosti u oblasti vodoprivrede ili drugih delatnosti u oblastima gasa i toplotne energije, električne energije i usluga prevoza (čl. 165, 166. i 168. ZJN);

(2) snabdevanje javne mreže zavisi samo od sopstvene potrošnje tog naručioca i ne prelazi 30% ukupne proizvodnje vode za piće tog naručioca, na osnovu proseka za prethodne tri godine, uključujući i tekuću godinu.

II. Sektorske delatnosti (6)

4) **Delatnosti u oblasti prevoza** – (član 168) obezbeđivanje i upravljanje radom mreža namenjenih pružanju usluga javnosti u oblasti prevoza železnicom, automatizovanim sistemima, tramvajem, trolejbusom, autobusom ili žičarom.

Smatra se da mreža u oblasti prevoza postoji u slučajevima kada se usluga pruža u uslovima poslovanja koje utvrđuje nadležni organ, kao što su uslovi o potrebnim linijama, kapacitetu koji treba obezbediti ili učestalosti usluge.

5) **Delatnosti luka i aerodroma** – (član 169) eksploatacija nekog geografskog područja kako bi se aerodromi, rečne luke ili drugi terminalni objekti obezbedili prevoznicima u vazdušnom ili rečnom saobraćaju.

6) **Delatnosti poštanskih usluga** – (član 170) odnose se na pružanje:

(1) poštanskih usluga;

(2) drugih usluga osim poštanskih usluga, pod uslovom da ih pruža lice koje pruža i poštanske usluge koje obuhvataju prijem, razvrstavanje, upućivanje i isporuku poštanskih pošiljaka (član 170. stav 2. tačka 2) ZJN), kao i da nisu ispunjeni uslovi koji se odnose na delatnosti direktno izložene konkurenciji – član 173. ZJN (stav 1).

II. Sektorske delatnosti (7)

7) **Vađenje nafte i gasa i istraživanje ili vađenje uglja ili drugih čvrstih goriva** – (čl. 171 i 172) istraživanje geografskog područja u cilju:

(1) vađenja nafte ili gasa;

(2) istraživanja ili vađenja uglja ili drugih čvrstih goriva.

Snabdevanje koje se odnosi na gas i toplotnu energiju, električnu energiju i vodoprivredu uključuje prikupljanje/proizvodnju, veleprodaju i maloprodaju.

Izuzetak je proizvodnja gasa u vidu vađenja gasa.

8) **Delatnosti direktno izložene konkurenciji** – (čl. 173 - 175) propisan je **izuzetak od primene ZJN za dodelu ugovora i konkursa za dizajn koji su namenjeni za obavljanje sektorskih delatnosti ako RS ili sektorski naručilac, nakon podnošenja zahteva EK radi utvrđivanja da se Direktiva 2014/25/EU, pa shodno tome ni odredbe ZJN, ne primenjuju na dodelu ugovora ili sprovođenje konkursa za dizajn za obavljanje te delatnosti, dokaže da je sektorska delatnost koja se obavlja u RS direktno izložena konkurenciji na tržištu na kome pristup nije ograničen.**

- Sektorska delatnost može da bude deo većeg sektora ili može da se obavlja samo na određenoj teritoriji RS.

II. Sektorske delatnosti (8)

- **Procena tržišne konkurencije** utvrđuje se u skladu s odredbama čl. 174. i 175. ZJN i propisima kojima se uređuje zaštita konkurencije.
- Prilikom procene tržišne konkurencije uzimaju se u obzir tržište predmetne delatnosti i relevantno geografsko tržište.
- O direktnoj izloženosti delatnosti tržišnoj konkurenciji odlučuje se na osnovu **kriterijuma koji su usklađeni sa pravilima o konkurenciji iz Ugovora o funkcionisanju EU.**
- Kriterijumi mogu da uključuju karakteristike predmetnih proizvoda ili usluga, postojanje alternativnih proizvoda ili usluga koje se smatraju zamenljivim na strani ponude ili strani potražnje, cene, kao i stvarnu ili potencijalnu konkurenciju više od jednog isporučiooca proizvoda ili pružaoca usluga.
- **Prilikom procene tržišne konkurencije posebno se uzimaju u obzir priroda i karakteristike predmetnih proizvoda ili usluga, postojanje ulaznih prepreka ili sklonosti kupaca, značajne razlike u tržišnim udelima preduzetnika između predmetne teritorije i druge susedne teritorije ili značajne razlike u cenama.**
- Takođe, smatra se da pristup tržištu nije ograničen ako je pravo **EU iz Priloga 9. Deo III. ZJN (spisak pravnih akata EU) preuzeto i primenjuje se u RS.**

II. Sektorske delatnosti (9)

- **RS ili sektorski naručilac mogu da podnesu zahtev EK** radi utvrđivanja da se **Direktiva 2014/25/EU, pa shodno tome ni odredbe ZJN,** ne primenjuju na dodelu ugovora ili sprovođenje konkursa za dizajn za obavljanje određene delatnosti, ako je moguće **zajedno sa mišljenjem koje je dalo nezavisno nacionalno telo nadležno za predmetnu delatnost.**
- Zahtevi mogu da se odnose na delatnosti koje su deo većeg sektora ili koje se obavljaju samo na određenoj teritoriji RS.
- **U zahtevu RS ili sektorski naručilac obaveštava EK o svim važnim činjenicama, a posebno o svim zakonima, propisima, aktima uprave ili sporazumima koji se odnose na usklađenost sa propisima i uslovima koji se odnose na konkurenciju na tržištu, odnosno procenu tržišne konkurencije.**
- **Sektorski naručilac ima obavezu da na zahtev EK izvrši dopunu zahteva** ako uz ovaj zahtev nije dostavljeno obrazloženo i opravdano mišljenje nezavisnog nacionalnog tela nadležnog za predmetnu delatnost u kome su shodno pravilima o konkurenciji preuzetih iz propisa EU analizirani uslovi za izloženost konkurenciji na tržištu na kome pristup nije ograničen na predmetnu delatnost.
- U tom slučaju, RS je dužna da obavesti EK o svim važnim činjenicama, a posebno o svim zakonima, propisima, upravnim aktima ili sporazumima koji su od značaja u oblasti konkurencije na tržištu za predmetnu oblast.

II. Sektorske delatnosti (10)

- **Odredbe ZJN ne primenjuju se na dodelu ugovora i sprovođenje konkursa za dizajn koji su namenjeni za obavljanje sektorske delatnosti ako EK:**
 - 1) donese akt o sprovođenju u predviđenom roku kojim utvrđuje da je delatnost direktno izložena tržištu ili
 - 2) ne donese akt o sprovođenju u predviđenom roku.
- **RS ili sektorski naručilac mogu, uz saglasnost EK, nakon podnošenja, da izmene svoj zahtev, posebno u pogledu predmetne delatnosti ili geografskog područja.**
- U tom slučaju, rokovi za donošenje navedenih akta o sprovođenju, ponovo počinju da teku, osim ako su EK i RS ili sektorski naručilac dogovorili kraće rokove.

III. Ponude koje obuhvataju proizvode poreklom iz trećih država i odnosi s tim državama (I)

- U članu 176. ZJN propisana su pravila koja primenjuju sektorski naručioc, a koja se odnose na ponude koje obuhvataju proizvode poreklom iz trećih država sa kojima EU nije zaključila sporazum kojim se privrednim subjektima iz EU garantuje jednak i stvaran pristup tržištima tih država.
- Propisana pravila ne dovode u pitanje obaveze RS u odnosu na treće države.
- Svaka ponuda dostavljena u cilju zaključenja ugovora o javnoj nabavci dobara može da se odbije ako je udeo proizvoda poreklom iz trećih država, u skladu sa propisima kojima se uređuje carinski sistem, veći od 50% ukupne vrednosti proizvoda koji su obuhvaćeni ponudom.
- Treba imati u vidu da se i softver koji se koristi u telekomunikacionoj mrežnoj opremi smatra proizvodom.
- U slučaju da su dve ili više ponuda jednake u pogledu kriterijuma za dodelu ugovora, prednost se daje onim ponudama koje ne mogu da se odbiju.
- Cene ponuda smatraju se jednakim ako razlika u ceni nije veća od 3%.

III. Ponude koje obuhvataju proizvode poreklom iz trećih država i odnosi s tim državama (2)

- **Ponuda neće imati prednost nad drugom ponudom** ako bi prihvatanje ponude obavezivalo sektorskog naručioca da nabavi opremu sa tehničkim karakteristikama drugačijim od karakteristika postojeće opreme, što bi dovelo do neusklađenosti, tehničkih poteškoća u radu i održavanju ili do nerazmjernih troškova.
- **Treće države kojima pristup tržištu javnih nabavki nije ograničen na osnovu Odluke Veća Evropske unije** ne uzimaju se u obzir za određivanje udela proizvoda poreklom iz trećih država.
- U članu 177. utvrđena je **obaveza RS da obaveštava EK o svim pravnim ili činjeničnim poteškoćama, sa kojima se susreću i o kojima je obaveštavaju njeni privredni subjekti:**
 - 1) prilikom zaključenja ugovora o uslugama u trećim državama;
 - 2) zbog nepridržavanja odredaba međunarodnog radnog prava iz **Priloga 8. ZJN** kada učestvuju u postupcima javnih nabavki u trećim državama.

IV. Kancelarija za javne nabavke (I)

- Član 178. ZJN - Kancelarija za javne nabavke je posebna organizacije kojom rukovodi direktor, koga iz redova stručnjaka u oblasti javnih nabavki postavlja Vlada, nakon sprovedenog javnog konkursa.
- U članu 179. određeni su stručni poslovi koje obavlja KJN:
 - 1) priprema strategiju razvoja i unapređenja javnih nabavki u Republici Srbiji;
 - 2) sprovodi monitoring nad primenom propisa o javnim nabavkama i priprema godišnji izveštaj o sprovedenom monitoringu;
 - 3) podnosi zahtev za pokretanje prekršajnog postupka za prekršaje propisane ovim zakonom, podnosi zahtev za zaštitu prava i inicira sprovođenje drugih odgovarajućih postupaka pred nadležnim organima kada na osnovu monitoringa uoči nepravilnosti u primeni propisa o javnim nabavkama;
 - 4) učestvuje u izradi zakona i drugih propisa u oblasti javnih nabavki i donosi podzakonske akte u oblasti javnih nabavki;
 - 5) daje mišljenja o primeni odredaba ovog zakona i drugih propisa u oblasti javnih nabavki;

IV. Kancelarija za javne nabavke (2)

- 6) pruža stručnu pomoć, priprema smernice, priručnike, kao i druge publikacije u oblasti javnih nabavki i stara se da budu jednako dostupni naručiocima i privrednim subjektima bez naknade;
- 7) prikuplja statističke i druge podatke o sprovedenim postupcima, zaključenim ugovorima o javnim nabavkama i priprema poseban godišnji izveštaj o javnim nabavkama;
- 8) propisuje postupak i uslove za sticanje sertifikata za službenika za javne nabavke i vodi registar službenika za javne nabavke;
- 9) upravlja Portalom javnih nabavki;
- 10) preduzima potrebne aktivnosti u vezi sa pregovorima o pristupanju EU, u oblasti javnih nabavki;
- 11) saraduje sa domaćim i stranim institucijama i stručnjacima iz oblasti javnih nabavki u cilju unapređenja sistema javnih nabavki;
- 12) saraduje sa drugim državnim organima i organizacijama, organima teritorijalne autonomije i lokalne samouprave;
- 13) obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom.

IV. Kancelarija za javne nabavke (3)

- U členu 180. posebno je regulirano **obavljanje poslova monitoringa nad primenom propisa o javnim nabavkama.**
- **Monitoring sprovodi KJN** u cilju sprečavanja, otkrivanja i otklanjanja nepravilnosti koje mogu da nastanu ili su nastale u primeni ZJN, a **na osnovu: godišnjeg plana monitoringa** koji KJN donosi do kraja tekuće godine za narednu godinu; **u slučaju sprovođenja pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja** po službenoj dužnosti: i **na osnovu obaveštenja pravnog ili fizičkog lica, organa državne uprave, organa AP i JLS i drugih državnih organa.**
- **Navedeni organi, naručioci, kao i privredni subjekti imaju obavezu da, na zahtev KJN, u roku od 15 dana od prijema zahteva, dostave tražene podatke i obaveštenja** koji su od značaja za sprovođenja monitoringa.
- Ukoliko se monitoring sprovodi u toku sprovođenja postupka javne nabavke, ne zaustavlja postupak javne nabavke.
- **Monitoring se ne sprovodi u sledećim slučajevima:**
 - 1) ako se utvrdi da KJN nije nadležna;
 - 2) ako je protekao rok od tri godine od završetka postupka javne nabavke ili zaključenja ugovora bez sprovođenja postupka;
 - 3) ako se iz obaveštenja ne može utvrditi podnosilac i podaci od značaja za postupanje.

IV. Kancelarija za javne nabavke (4)

- KJN priprema i podnosi Vladi i NS **godišnji izveštaj o sprovedenom monitoringu** najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.
- Na osnovu člana 180. stav 7. ZJN KJN donela je **Pravilnik o monitoringu nad primenom propisa o javnim nabavkama** („Službeni glasnik RS“, br. 93/20) kojim je **bliže uređen način sprovođenja monitoringa nad primenom propisa o javnim nabavkama.**
- U članu 181. ZJN regulisani su **evidencija i izveštaji o nabavkama.**
- **KJN evidentira podatke o postupcima javnih nabavki i ugovorima o javnim nabavkama putem automatskog prikupljanja sa Portala javnih nabavki.**
- U tom smislu, **može da zatraži od naručioca podatke o svakom pojedinačnom postupku javne nabavke ili zaključenom ugovoru, pri čemu je naručilac dužan da postupi po zahtevu u najkraćem mogućem roku, a najkasnije osam dana od prijema zahteva.**

IV. Kancelarija za javne nabavke (5)

- **Naručilac je dužan da evidentira:**

1) podatke o vrednosti i vrsti javnih nabavki koji su izuzeti od primene ZJN (čl. 11–21), i to po svakom osnovu za izuzeće posebno,

2) sledeće javne nabavke (1) nabavke dobara, usluga i sprovođenje konkursa za dizajn, čija je procenjena vrednost manja od 1.000.000 dinara i nabavku radova čija je procenjena vrednost manja od 3.000.000 dinara; (2) nabavke dobara, usluga i sprovođenje konkursa za dizajn, čija je procenjena vrednost manja od 15.000.000 dinara, za potrebe diplomatskih misija, diplomatsko-konzularnih predstavništava i obavljanje drugih aktivnosti RS u inostranstvu, kao i nabavku radova za te potrebe čija je procenjena vrednost manja od 650.000.000 dinara; (3) nabavke društvenih i drugih posebnih usluga (član 75. ZJN) čija je procenjena vrednost manja od 15.000.000 dinara kada nabavku sprovodi javni naručilac, odnosno manja od 20.000.000 dinara kada nabavku sprovodi sektorski naručilac (član 27. stav 1. ZJN).

- **Navedene podatke naručioci zbirno objavljuju na Portalu javnih nabavki najkasnije do 31. januara tekuće godine za prethodnu godinu, prema uputstvu koje KJN objavljuje na svojoj internet stranici.**

V. Portal javnih nabavki (I)

- U članu 183. propisane su **možnosti jedinstvenog informacionog sistema za javne nabavke.**
- **Portal javnih nabavki omogućava:**
 - 1) naručiocima sastavljanje, slanje na objavljivanje i objavljivanje oglasa o javnim nabavkama na standardnim obrascima; stavljanje na raspolaganje dokumentacije o nabavci i objavljivanje i dostavljanje odluka u postupcima javnih nabavki, kao i objavljivanje planova javnih nabavki;
 - 2) naručiocima slanje oglasa o javnim nabavkama na standardnim obrascima KJN za publikacije radi objavljivanja u Službenom listu EU;
 - 3) svim zainteresovanim licima besplatan, neograničen i direktni pristup, pretraživanje, pregledanje i preuzimanje objavljenih oglasa o javnim nabavkama i dokumentacije o nabavci;
 - 4) privrednim subjektima podnošenje ponuda, prijava, planova i projekata;

V. Portal javnih nabavki (2)

- 5) otvaranje ponuda, prijava, planova i projekata;
- 6) komunikaciju i razmenu podataka između naručilaca i privrednih subjekata, u skladu sa ZJN; 7) komunikaciju i razmenu podataka između KJN i naručilaca u vezi sa objavljivanjem obaveštenja o sprovođenju pregovaračkog postupka bez objavljivanja javnog poziva sa obrazloženjem i dostavljanjem dokumentacije u vezi sa razlozima koji opravdavaju sprovođenje te vrste postupka za slučajeve propisane u članu 61. stav 1. tač. 1) i 2) ZJN, kao i dostavljanjem mišljenja o osnovanosti primene ove vrste postupka (član 62. st. 2. i 3. ZJN);
- 8) podnošenje zahteva za zaštitu prava, drugu komunikaciju i razmenu dokumentacije između ponuđača, naručioca i Republičke komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki;
- 9) vođenje evidencije registrovanih subjekata;
- 10) upravljanje bazom podataka objavljenih i razmenjenih na Portalu javnih nabavki;
- 11) pristup bazi podataka KJN, Republičkoj komisiji za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki, Državnoj revizorskoj instituciji, Komisiji za zaštitu konkurencije i Republičkom javnom tužilaštvu za potrebe obavljanja poslova iz njihove nadležnosti.

V. Portal javnih nabavki (3)

- **Korišćenje Portala javnih nabavki omogućeno je za sve korisnike bez naknade.**
- **Prilikom registracije privrednih subjekata na Portalu javnih nabavki, upisuju se osnovni podaci, uključujući i podatke o korisnicima Portala javnih nabavki i to: ime, prezime, jedinstveni matični broj građana ili lični identifikacioni broj (za strane privredne subjekte).**
- **Prilikom registracije učitava se skeniran, očitani ili fotografisani identifikacioni dokument (lična karta ili pasoš) potreban za verifikovanje korisničkog naloga i po potrebi, potvrda odnosno ovlašćenje korisnika za rad na Portalu javnih nabavki u ime privrednog subjekta koji se registruje.**
- **U skladu sa članom 184. ZJN, za uspostavljanje Portala javnih nabavki i obezbeđivanje tehničkih uslova za njegovu primenu nadležna je Kancelarija za informacione tehnologije i elektronsku upravu.**
- **Ova služba Vlade dužna je da:**
 - 1) uspostavi, održava i unapređuje Portal javnih nabavki;
 - 2) osigura tehničku podršku korisnicima Portala javnih nabavki;
 - 3) osigura dostupnost i bezbednost Portala javnih nabavki svim korisnicima.
- **KJN i Kancelarija za IT pripremile su Uputstvo za korišćenje Portala javnih nabavki („Službeni glasnik RS“, br. 93/20, 96/23)**

VI. Osposobljavanje i usavršavanje za obavljanje poslova javnih nabavki

- U članu 185. utvrđena je **obaveza naručioca da licima koja obavljaju poslove javnih nabavki omogući osposobljavanje za obavljanje tih poslova i polaganje ispita za službenika za javne nabavke, kao i kontinuirano stručno usavršavanje.**
- U cilju regulisanja postupka i uslova za sticanje sertifikata za službenika za javne nabavke i vođenje registra službenika za javne nabavke, Kancelarija za javne nabavke je donela **Pravilnik o postupku i uslovima za sticanje sertifikata za službenika za javne nabavke i vođenju Registra službenika za javne nabavke** ("Službeni glasnik RS", br. 93/20, 21/21, 115/23, 6/24).

HVALA!

USAID-ov Projekat za unapređenje javnih nabavki

Resavska 22, 2. sprat

11000 Beograd, Srbija